


Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Szülői Felelősség – Gyermek Feletti Felügyelet, Kapcsolattartási Jog Poland

# Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Tartalomszolgáltató:



European Judicial Network  
(in civil and commercial matters)

 Lengyelország

## 1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A szülői felügyelet elsősorban a szülők azon jogait és kötelezettségeit foglalja magában, amelyek a gyermekről való gondoskodásra és a gyermek vagyonának a kezelésére, valamint a gyermek felnevelésére vonatkoznak, a gyermek méltóságának és jogainak tiszteletben tartása mellett (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv (*Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, KRiO) 95. cikkének (1) bekezdése).

## 2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

A szülői felügyelet mindkét szülőt terheli. Amennyiben a szülők egyike elhunyt vagy korlátozottan cselekvőképes, a másik szülő rendelkezik a szülői felügyeleti joggal. Ugyanez érvényesül, ha a szülők egyikének szülői felügyeletét felfüggesztették.

A szülői felügyelet bírósági határozattal is korlátozható. Ilyen esetben a szülői felügyelet gyakorlására a másik szülő jogosult a bírósági határozatban rögzítettek szerint.

## 3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

Ha a szülők egyike sem képes a szülői felügyelet gyakorlására, kérelmezhetik a gyámügyekkel foglalkozó bíróságtól (*sąd opiekuńczy*) vagy más közigazgatási szervtől, hogy a gyermeket helyezték nevelőszülői gondozásba. Rendkívül sürgős esetekben a gyermek szüleinek kérelmére vagy hozzájárulásával a gyermeket a kerületi hatóság vezetője (*starosta*) és a nevelőszülők vagy a nevelőszülői otthon (*rodzinny dom dziecka*) működtető személyek közötti megállapodás alapján is nevelőszülői gondozásba lehet venni.

Amennyiben a szülők nem kívánják a gyermek feletti szülői felügyeletet gyakorolni, hozzájárulhatnak a gyermek örökbefogadásához. A lengyel jogban háromféle örökbefogadás létezik: a teljes, a teljes és visszavonhatatlan, valamint a nem teljes örökbefogadás.

Ha a szülői felügyelet gyakorlása által a szülő veszélyezteti a gyermek érdekeit, a gyámügyi bíróság határozatában korlátozhatja a szülők felügyeleti jogát, és a gyermeket nevelőszülőknél, nevelőszülői otthonban, intézményi gondozásban, gondozó- és kezelőintézetben, betegápoló intézetben vagy terápiás-rehabilitációs intézetben helyezheti el.

## 4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A lengyel bíróság a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat meghozatalakor a gyermek feletti szülői felügyelet kérdését is köteles rendezni, kivéve, ha a konkrét esetben nem rendelkezik hatáskörrel a szülői felügyelet tekintetében. A szülői felügyelet kérdésének rendezésekor a lengyel bíróság figyelembe veheti a házastársak között a szülői felügyelet gyakorlása tekintetében létrejött írásbeli megállapodást, feltéve, hogy ez a gyermek mindenképp felett álló érdeke.

Amennyiben a szülők nem jutnak megegyezésre, a bíróság a gyermek arra vonatkozó jogára tekintettel, hogy őt mindkét szülő nevelje, az alábbiak szerint járhat el:

1. dönthet a szülői felügyelet közös gyakorlása mellett;
2. az egyik szülőre ruházhatja a szülői felügyeleti jogot, és a másik szülőnek a gyermekre vonatkozó szülői felügyeletét konkrét kötelezettségekre és jogokra korlátozhatja.

Ha a gyermek mindenképp felett álló érdeke indokolja, a gyámügyi bíróság a házasság felbontásáról, a különválásról vagy a házasság érvénytelenítéséről szóló ítéletben megváltoztathatja a szülői felügyeletről és annak gyakorlásáról szóló határozatot (a KRiO 106. cikke).

## 5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A jogszabályok nem határoznak meg alaki követelményeket az ilyen szülői megállapodásokra. Fontos azonban megjegyezni, hogy a szülők közötti, a szülői felügyelet gyakorlásának módjára vonatkozó megállapodás nem rendelkezik jogi kötőerővel, az csupán a bíróság e tekintetben hozott ítéletének alapjául szolgálhat. Megállapodás közvetítői eljárás útján is létrejöhet. Ebben az esetben a megállapodást írásba foglalják, és azt mindkét szülő és a közvetítő aláírja. Ahhoz, hogy jogilag kötelező erejű legyen, az egyezséget a bíróságnak jóvá kell hagynia.

## 6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

A szülők közvetítő segítségét is igénybe vehetik. A közvetítői szolgáltatást közvetítői eljárásra vonatkozó megállapodás vagy a szülőket közvetítői eljárásra utaló bírósági határozat alapján nyújtják. A megállapodás az egyik szülő közvetítői eljáráshoz való hozzájárulásával is létrejöhet, ha a közvetítői eljárást a másik szülő kérelmezte. A közvetítő előtt megkötött egyezség azonban mindaddig nem rendelkezik a perbeli egyezség jogerejével, amíg azt a bíróság jóvá nem hagyja.

## 7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A szülők a gyermek feletti szülői felügyelettel kapcsolatos következő kérdésekben fordulhatnak a gyámügyi bíróságokhoz Lengyelországban:

1. a szülői felügyelet gyakorlása módjának meghatározása, a gyermek tartózkodási helyének, valamint a szülők különélése esetén a gyermekkel való kapcsolattartásnak a meghatározása
2. a gyermek szempontjából fontos kérdésekkel kapcsolatos vita rendezése, ha a szülők a kérdésben nem tudnak megegyezni, ideértve a tartózkodási hely megválasztását, az iskola megválasztását, a családi és utónév megválasztását, az orvosi kezelésre vonatkozó döntéseket, a külföldi utazásokat, stb.
3. a gyermek és a szülő közötti jogügyletek, ha e jogügyletek túlmutatnak a gyermek vagyonát érintő szokásos vagyonkezelésen.

## 8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

Amennyiben a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására csak az egyik szülőt hatalmazta fel, ez a szülő a gyermeket érintő valamennyi kérdésben szabadon dönthet, anélkül, hogy erről a másik szülővel előzetesen egyeztetnie kéne, vagy be kéne szereznie a másik szülő hozzájárulását. A gyermek vagyonát érintő szokásos vagyonkezelésen túlmutató jogügyletekhez a gyámügyi bíróság jóváhagyása szükséges.

A gyámügyi bíróság megszünteti a szülői felügyeletet, ha a szülő a szülői felügyeletet tartós akadályoztatása folytán nem tudja gyakorolni, visszaél a szülői felügyeleti jogával, vagy súlyosan elhanyagolja a gyermekkel szembeni kötelességeit.

## 9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A szülők számára megítélt közös felügyelet alapján a szülők azonos jogokat és kötelezettségeket gyakorolhatnak és kell gyakorolniuk a gyermekre vonatkozóan. Ez többek között azt jelenti, hogy a gyermekkel kapcsolatos fontos kérdésekben a szülőknek közösen kell dönteniük, ha pedig nem tudnak megegyezni, az ügyben a gyámügyi bíróság határoz.

## 10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A szülői felügyeletre vonatkozó ügyekben a gyermek tartózkodási helye szerint illetékes kerületi bíróság (*sąd rejonowy*) dönt. A kerületi bíróság családjogi és kiskorúakkal foglalkozó kollégiuma jár el gyámügyi bíróságként (*sąd opiekuńczy*). Amennyiben ez alapján nem állapítható meg illetékesség, a varsói fővárosi kerületi bíróság illetékes.

A kérelemhez csatolni kell a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, a szülők házassági anyakönyvi kivonatát (amennyiben házasok), valamint a kérelmet alátámasztó egyéb dokumentumokat, például orvosi igazolásokat, iskolai igazolásokat, tanulmányi értékeléseket és a szülői felügyeletre vonatkozó korábbi bírósági határozatok másolatát.

## 11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A szülői felügyelettel kapcsolatos ügyeket nemperes eljárásban folytatják le, amely kevésbé formális, mint a peres eljárás.

Emellett az eljárásban részt vevő fél kérelmére a gyámügyi bíróság az ügy körülményeire tekintettel általa megfelelőnek ítélt módon ideiglenes intézkedést rendelhet el. Az ilyen határozatok a kibocsátás időpontjában hatályossá és végrehajthatóvá válnak.

## 12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A szülői felügyeletre vonatkozó eljárásban részt vevő felek kötelesek megfizetni a polgári ügyekben felmerülő eljárási költségekről szóló törvény (*Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*) szerinti illetékeket és költségeket. Ugyanakkor a törvény 102. cikkének (1) bekezdése alapján a bírósági eljárásban részt vevő fél költségmentességet kérelmezhet, ha benyújt egy nyilatkozatot, amelyben kijelenti, hogy a saját vagy családja életvitelének veszélyeztetése nélkül nem tudja e költségeket viselni. A jogi költségek alóli mentesülés iránti kérelemhez csatolni kell a kérelmező családi állapotát, vagyonát, jövedelmét és megélhetését bemutató nyilatkozatot. Az eljárásban részt vevő felet a bíróság részlegesen is mentesítheti a jogi költségek viselése alól, ha a fél e költségeknek csak egy részét képes megfizetni (101. cikk (1) bekezdés).

## 13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

Igen, a magasabb szintű bíróságokon lehet fellebbezni a határozatokkal szemben. Az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó végzések esetében a fellebbezést az azonos fokon eljáró bírósághoz kell benyújtani. A kerületi bíróság (*sąd rejonowy*) szülői felügyeletre vonatkozó határozatával szembeni fellebbezést a regionális bírósághoz (*sąd okręgowy*) lehet benyújtani. A regionális bíróságok (*sąd okręgowy*) által a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére irányuló eljárásokban a szülői felügyeletre vonatkozóan meghozott határozatokkal szemben a fellebbviteli bírósághoz (*sąd apelacyjny*) lehet fellebbezést benyújtani.

## 14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A gyermek visszavitelével kapcsolatos ügyekben a bíróság végrehajtó szerve a bíróság által kijelölt gyám (*kurator sądowy*). Amennyiben nem tesznek eleget a gyermek visszavitelét elrendelő bírósági ítéletnek, az a személy, akihez a gyermeket vissza kell vinni, kérelmezheti a határozatot meghozó bíróságtól, hogy rendelje el a gyermek kötelező elvitelét a bíróság által kijelölt gyám által. Ha a szülői felügyelet alatt álló személy ismeretlen helyen tartózkodik, a bíróság vizsgálatot folytat a felkutatása érdekében. A bíróság a kirendelt gyámot határozatban bízza meg, amelyet zárt ülésen is kibocsáthat. E határozattal szemben nincsen helye fellebbezésnek. A kirendelt gyám határozza meg a gyermek elvitelének időpontját és értesíti a jogosultat. A kirendelt gyám bárkitől elviheti a gyermeket, akinél a gyermek tartózkodik. Ebből a célból a kirendelt gyám igénybe veheti rendőrök, pszichológusok és más személyek segítségét.

A kapcsolattartásról szóló ítéletek tekintetében a polgári perrendtartás (*Kodeks postępowania cywilnego*) más eljárást határoz meg. Ilyen esetben a gyermekkel való kapcsolattartásra jogosult személy kérelmére a gyámügyi bíróság (*sąd opiekuńczy*) azzal a felügyeleti jogot gyakorló személlyel szemben, aki nem teljesíti a gyermekkel való kapcsolattartásról szóló ítéletből vagy egyezségből származó kötelezettségeit, olyan végzés kibocsátását helyezi kilátásba, amelyben elrendeli, hogy e személynek minden egyes kötelezettségszegés után egy meghatározott összeget kell kifizetnie a jogosult részére. Ha a gyermekkel való kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartástól eltiltott személy megsérti a határozatban előírt kötelezettségeit, a gyámügyi bíróság (*sąd opiekuńczy*) kilátásba helyezi annak elrendelését, hogy e személy fizessen meg a gyermek feletti felügyeleti jogot gyakorló személy számára egy meghatározott összeget. Ha a gyámügyi bíróság (*sąd opiekuńczy*) által fizetésre kötelezett személy továbbra sem teljesíti a kötelezettségét, a gyámügyi bíróság e személyt a jogsértések száma alapján meghatározott összeg megfizetésére kötelezi.

A gyermekkel való kapcsolattartásra vonatkozó, végrehajtható ítéletet vagy egyezséget csatolni kell a fent említett kérelemhez.

## 15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

E kérdéseket a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló, 2019. június 25-i (EU) 2019/1111 tanácsi rendelet (átdolgozás) III. fejezetében található vonatkozó rendelkezések szabályozzák. Az ilyen határozatok elismeréséhez és végrehajtásához fő szabály szerint nincsen szükség további eljárásra. A regionális bíróság előtt azonban előterjeszhető a határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelem. A regionális bíróság a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelmek elbírálására is hatáskörrel rendelkezik. A kérelemnek mindkét esetben meg kell felelnie az eljárási iratokkal szemben támasztott feltételeknek, vagyis kifejezetten meg kell jelölnie, hogy mire irányul, be kell mutatnia a kérelmet megalapozó tényeket, valamint tartalmaznia kell, hogy a felek megkísérelték-e az ügy közvetítői eljárás útján történő rendezését.

## 16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom egy másik tagállamban meghozott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének és végrehajtásának megtámadása érdekében? Melyik eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A szülői felügyelettel kapcsolatos ügyekben külföldi bíróságok által hozott ítéleteket, közokiratokat és egyezségeket a törvény értelmében el kell ismerni és végrehajthatóvá kell nyilvánítani, kivéve, ha azzal kapcsolatban a polgári perrendtartásban meghatározott akadály áll fenn.

Bárki, akinek jogi érdeke fűződik hozzá, kérheti annak megállapítását, hogy valamely tagállamból származó, külföldi bíróság által hozott ítélet, közokirat és egyezség elismerés és végrehajtás tárgyát képezi-e vagy sem. A végrehajtás megtagadása, az elismerés megtagadása, vagy annak megállapítása iránti kérelemhez, hogy az elismerés megtagadásának nincs oka, a következőket kell csatolni:

- a határozat, közokirat vagy egyezség hiteles másolata;
- az ítélet jogerőre emelkedését igazoló iratot, kivéve, ha ez a tény a határozat szövegéből egyértelműen kitűnik,
- a határozat, közokirat vagy egyezség hiteles másolatának hiteles fordítása lengyel nyelvre.

Annak megállapítása iránti kérelemhez, hogy a bírósági határozatot, közokiratot vagy egyezséget nem kell elismerni és végrehajtani, az irat hiteles másolatát és hiteles lengyel nyelvű fordítását csatolni kell.

A kérelmek tárgyában az a regionális bíróság (*sąd okręgowy*) jár el, amely a külföldi bíróság ítéletében rendezett ügy elbírálására illetékes lenne, vagy annak a régióknak a regionális bírósága, amelyben az illetékes kerületi bíróság (*sąd rejonowy*) található, vagy – ilyen bíróság hiányában – a varsói regionális bíróság (*Sąd Okręgowy w Warszawie*).

A regionális bíróság ilyen határozatával szemben fellebbezést, míg a fellebbviteli bíróság határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet lehet előterjeszteni; ezenkívül kérelmezhető a végrehajtás megtagadására, az elismerés megtagadására, vagy arra vonatkozó, jogerős határozattal lezárt eljárás újraindítása, hogy az elismerés megtagadásának oka nem áll fenn, továbbá e jogerős határozat jogellenességének megállapítása is kérelmezhető.

A külföldi bírósági határozatok végrehajtásával kapcsolatos eljárások az eljárás típusától függően annyira eltérnek, hogy minden esetben javasolt előzetesen tájékoztatást kérni a központi hatóságtól az adott eljárással kapcsolatban.

## 17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A szülői felügyeletre és a kapcsolattartási jogra vonatkozó ügyekben alkalmazandó jogot a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. október 19-i hágai egyezmény, illetve olyan kétoldalú megállapodások határozzák meg, amelynek Lengyelország is részese. Ha az említett jogi eszközök nem alkalmazhatók, a nemzetközi magánjogról szóló, 2011. február 4-i törvényt (*Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe*) kell alkalmazni. Amennyiben a gyermek szokásos tartózkodási helye olyan országba kerül át, amely nem részese az egyezménynek, a gyermek előző szokásos tartózkodási helye szerinti országban meghozott intézkedések alkalmazási feltételeiben később bekövetkező valamennyi változást a gyermek aktuális tartózkodási helye szerinti ország joga szabályozza.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

■ Last update: 24/01/2025

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.